

З історії чеської кави...

В історичному районі Праги – Старому Місті, на розі вулиць Карлової та Лілієвої є один незвичайний будинок на якому зображений Золотий змії (Zlatý had). Колись будинок належав шевцю Пуркерту, потім кравцю Томашу, після нього будинком володів ювелір Міхал з лужицької Хотєбузи, який у 1460 році докупив сусідній будинок на нинішній Лілієвій вулиці. Цей будинок цікавий тим, що пов'язаний з традиціями та історією кави в Празі. Першим продавцем кави, або, як тоді говорили, кафесідром, кажуть, був Горгос Гатала Ель Дамшкі. Патери єзуїтів його називали Георгіус Деодатус Дамаскенус, а пізніше патріотично Іржі Бодан Дамаський. Проте він не був арабом, як його пізніше називали в Празі, оскільки народився в Дамаску, а його батьки були вірмени або сирійці. У Дамаску він ходив у вірменську християнську школу і отримав гарну освіту та виховання. Батько Деодатуса був заможним купцем, у 1690 році відправив сина для набуття досвіду за кордон, і молодий чоловік спочатку зупинився в Тріполі та Каїрі, де навчився добре розмовляти італійською. У 1699 році приїхав до Риму, вивчив там ще й латинську мову, під впливом єзуїтів перейшов у католицизм і став їх фаворитом. Після чотирьох років перебування у Римі, захотів подивитися решту Європи. У 1704 році опинився у Відні, який після облоги 1683 року вже «пахнув кавою». Вперше каву у Відні на Замковій вулиці в будинку «У синьої пляшки» почав варити колишній військовий Колчинський, який під час облоги Відня був лазутчиком у турецькому таборі. Потім в цій кавярні до кави стали випікати печиво у формі півмісяця в пам'ять про поразку Туреччини. В цій кав'ярні довірливий Деодатус познайомився з якимось грецьким священиком, який йому розповів про Прагу і про те, що там ще не знають про такий напій як кава. Дамаскенус купив пару мішків кави і попрямував до серця Чехії. Однак, що стосується кави, то в Празі все було трішки не так. Каву там знали ще до поразки Туреччини під Віднем. Зерна кави продавалась в аптеках і лише за рецептом лікарів. В серпні 1688 якийсь Криштоф Лампен попросив колегію королівського Нового Міста про

дозвіл на торгівлю шоколадом, лимонадом, чаєм та кавою у громадському місці. Та дозвіл не отримав, оскільки не мав привілеїв городянина.

Як тільки Деодатус досяг Праги, він відразу направився до своїх потужних покровителів - єзуїтів і показав їм рекомендації віденських братів. Побачивши з документів, що мова йде про старанного, хоча і молодого сина церкви, єзуїти наполягали в празькому управлінні, щоб там йому не відмовляли, як у випадку з Лампенем, а дозволили Іржі з Дамаска «кафесідерство» - підприємництво в такій формі і з таким раніше нечуваним товаром, як кавовий напій. Однак з мовою у цього смаглявого сина Сходу були складнощі. Знав він тільки італійську та латинську мови, тому з ним могли говорити тільки італійці, яких у Празі було достатньо або латинською - священники і вчені. Зрештою він пояснювався жестами, оселився спочатку на Малостранській стороні Карлова моста в будинку 76- III, існуючому і досі. Будинок називався «У трьох золотих страусів». Цей «Араб», як його називали, виходив з невеликої крамнички зі своєю пересувною торгівлею, одягнений по-східному у кафтан, шаровари та черевики із загнутими носами. Це служило рекламою його підприємству. На тюрбані у нього була особлива таця з глечиком з досі незнайомим в Празі духмяним та апетитним напоєм - кавою. Напій нагрівався на сковороді з тліючим вугіллям - її він носив в одній руці, а в іншій у нього був ларчик з чашками та смачним тростинним цукром. Він викрикував біля будинків спочатку ламаною німецькою мовою, а потім на не менш зіпсованій чеській, арабське слово «Каува», пропонуючи свій духмянний продукт. Після обходу повертався в свою крамничку, куди за ним йшли чисельні шанувальники кави, яку пили тут стоячи, так що на початках це була далеко не кав'ярня, а скоріше буфет. Єзуїти до Деоданатуса ставилися добре, тому що він часто приходив до них для бесіди або з якою-небудь рукописом для перекладу свого латинського або італійського трактату. Оскільки він проявив себе як старанний католик досить непримиренного характеру, вони допомагали йому своїм впливом, і у 1707 році він отримав привілеї жителя Праги, а крім того йому повідомили, що в будинку «У золотого гада» 181-I є вільна крамниця, яку можна легко переробити у кав'ярню. На новому місці справи у Деодатус пішли краще, в 1714 році він одружився, і незабаром у нього і його чеської дружини Ганни з'явилися дочка і син. Його справи йшли б ще краще, якби він не відволікався від кавових справ на письменницьку працю. Він був автором різних навчальних і релігійних памфлетів і трактатів, але обізнану в торгівлі пані Деодатус ці твори не радували, і вона наполягала, щоб чоловік приділяв більше уваги кав'ярні. Однак графоман Деодатус писав і писав, його трактати носили пишномовні назви. Зависливим сусідам - євреям набридло його забіякуваті прокламації, і вони йому по-своєму помстилися – скупили векселя благочестивого Деодатуса. Це поставило його в глухий кут, тому що євреї його позбавили можливості взяти позику. У результаті вироку суду він втратив майже весь свій маєток та кав'ярню. Побожний кафесідр був змушений сховатися у Лейпцигу, щоб уникнути скандалів і не потрапити до в'язниці. В Прагу Деодатус повернувся через рік, і для початку наступного підприємництва привіз 16 фунтів чаю і кілька пляшок дорогого лікеру. «У Злати змія» він вже не жив. Коштів йому вистачало тільки щоб повернутися до першого поверху в «Трьох страусах», звідки він починав, і де його родина з п'яти чоловік вже насилу містилася. Дружина висловлювала невдоволення, сімейні сварки призвели

до розпаду сім'ї. В цей час почали з'являтися і новії празькі кав'ярні, каву почали привозити і інші торгівці, але Деодатус все продовжував писати і помер у віці 90 років, а пані Ганна продала запаси кави і, кажуть, знову вийшла заміж.

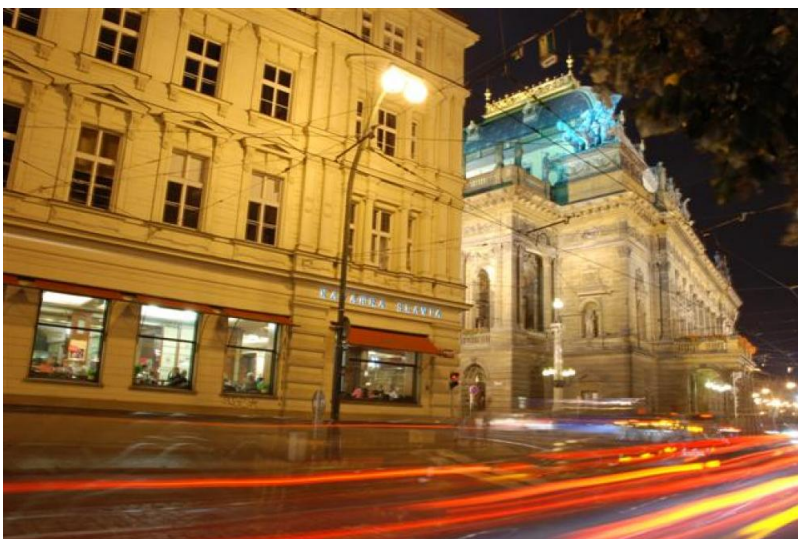
Відвідайте відомі кав'ярні у Чехії

Сьогодні чеські кав'ярні та цукерні належать до улюблених громадських місць не тільки чехів, але й туристів. Їхнім розквітом можна без сумніву вважати часи першої республіки (1918-1938 рр.), коли пообідня прогулянка на каву та закуску кожного недільного дня ставала доброю традицією. У кожному більшому місті Чеської Республіки і в наш час є хоча б один легендарний заклад зі своєю історією. Частиною цієї історії був занепад і забуття в часи комунізму та відродження після його падіння в 1989 році. Якщо хочете відкрити для себе подібний легендарний заклад, подаємо Вам кілька пропозицій.

Прага

[Kavárna Slavia](#)

(Кав'ярня Славія)

Одна з найстаріших та найпопулярніших серед відвідувачів кав'ярень пережила кілька реконструкцій, однак вона зберігає свою чарівність та історичний дух. Була відкрита в 1881 р. та стала місцем, де збиралися чеські інтелектуали і митці. Із усіх назовемо хоча б композитора Антоніна Дворжака, письменника Ярослава Сейферта чи дисидента Вацлава Гавела. Кав'ярня знаходиться на Набережній Бедржіха Сметани ([Карта](#)). У ній Ви можете помилуватися захоплюючою міською панорамою: Національний театр, Празьким Градом та Малою Страною. Інтер'єр виконано у стилі арт деко.

[Erhartova cukrárna](#)

(Ергартова цукерня)

Цукерня та кав'ярня у стилі функціоналізму з традиціями з 1937 р. Дві її зали розміщені в частині Праги, яка називається Летна (Letná), на вулиці Мілади Горакової ([Карта](#)) та на Виноградській вулиці ([Карта](#))

). Гостям пропонуються солодощі ручної роботи за старими рецептурами чеських, німецьких, австрійських, французьких та італійських майстрів.

Café Louvre

(Кафе Лувр)

Кав'ярня «Кафе Лувр» на Національному проспекті (Národní Třída – [Карта](#)) була відкрита в 1902 р. та належала до найвідоміших закладів у Празі. Її гостями та шанувальниками були Франц Кафка, Альберт Ейнштейн чи Карел Чапек. Повітряний модерний простір кав'ярні підлаштований до червоного відтінку в комбінації з вершково-білим кольором на стінах та стукко, які походять з 30-х років XX ст.

Grand Café Orient

(Гранд Кафе Орієнт)

Кав'ярня розміщена на першому поверсі знаменитого кубістичного дому у Черної Матері Божої (U Černé Matky Boží) ([Карта](#)) з 1912 р. та реконструйована до первісного стану за проектом Йозефа Гочара. Мова йде про єдину в світі кав'ярню, обладнану у стилі кубізму, тому що цей стиль в архітектурі та прикладному мистецтві є чисто чеським феноменом.

Café Imperial

(Кафе Імперіал)

Будівля у стилі арт деко на вулиці На Поржічі На Роїсі ([карта](#)), де знаходиться кав'ярня, була побудована в 1913-1914 рр., тут кожна деталь випромінює розкіш. Кав'ярня сюди повернулася після масштабної реконструкції усього будинку в 2007 році. В інтер'єрі присутнє оригінальне оздоблення, перлиною якого є модерна мозаїка від

професора декоративного мистецтва Яна Бенеша – учня Йосипа Плечніка.

[U Myšáka](#)

(У Мишака)

Найвідоміша у часи першої республіки празька цукерня Франтішека Мишака працювала в домі з рондо-кубістичним фасадом на Водічковій вулиці ([Карта](#)) в 1911-1949 рр. Вона знову повернулася сюди в 2008 році, коли цілий будинок, який, до речі, опинився у безнадійному стані, було повністю реконструйовано. В інтер'єрі цукерні присутні елементи меблів та інше оформлення, виготовлене за фотографіями з тієї епохи. Усе це разом із солодощами за первісною рецептурою славного Франтішека Мишака створює справжню неперевершену атмосферу цукерні часів першої республіки.

Карлові Вари

KavárnaacukrárnaColonada

Історія цього кафе така ж, як історія кафе «Захер» у Відні. Спочатку було маленьке кафе, де пекли і продавали виключно смачні вафлі. Потім вафлі, які назвалися «оплатки» стали такими знаменитими, як і місцева мінералка. Але, на відміну від неї, вони неймовірно смачні. Оплатки продаються підігрітими, можна взяти з начинкою - ванільною, шоколадною, лимонної.

Найсмачніші оплатки - з пилу з жару, тому пробувати їх краще всього в цьому ж кафе, де їх випікають до цих пір. Традиційно беруться 3 упаковки: з'їсти відразу, припасти на вечір і привезти додому.

Брно

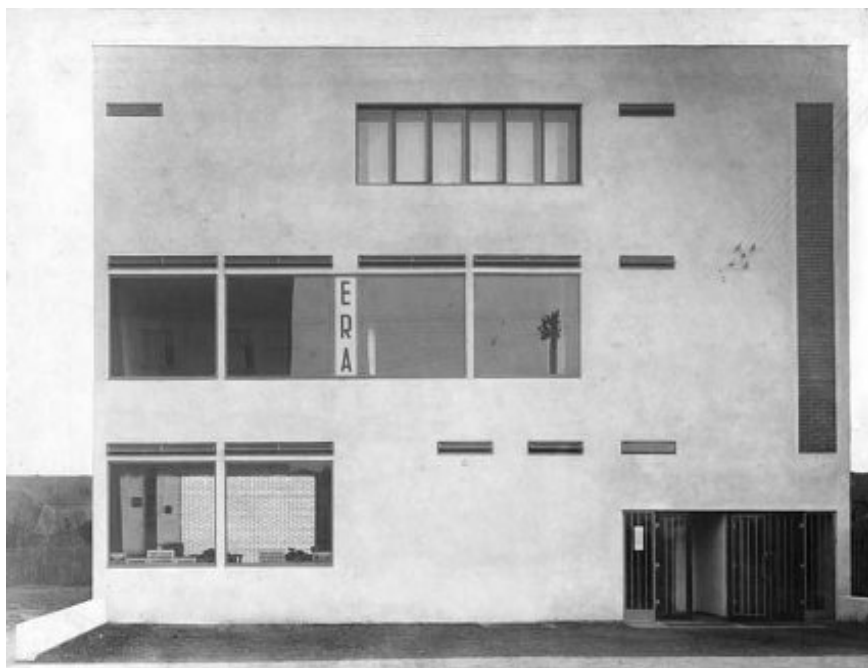
[Kolbabova kavárna a cukrárna](#)

Колбабова кав'ярня та цукерня ([карта](#)). Це знамените підприємство було засноване в 1936 р., а з 2011 року знову вітає гостей у приміщеннях, реконструйованих за первісним станом. Цукерня стала відомою завдяки кондитерському мистецтву pana Богуміра Колбаби, який увесь свій час присвячував роботі на виробництві.

[Kavárna Era](#)

Кав'ярня Ера ([карта](#)). Приміщення розкішної кав'ярні у стилі

функціоналізму було збудоване в 1928-1929 рр. за проектом архітектора Йозефа Кранца. Після націоналізації в 1959 р. її доля складалася непросто, але з 2011 року у цих просторах знову розміщено кав'ярню.

[Zemanova kavárna](#)

Земанова кав'ярня ([Карта](#)). Кав'ярні у стилі функціоналізму є витвором архітектора Богуслава Фуше, була збудована в 1925 р. у парку на Колішті. Через будівництво нового Яначкового театру в 1965 р. була зруйнована і знову відновлена за первісним проектом в 1991-1995 рр. У рік добудовування була також відкрита для громадськості. Окрім кав'ярні, вона зараз також виконує роль багатофункціонального культурного простору.

Острава

[Kavárna Elektra](#)

Кав'ярня Електра ([карта](#)). Була заснована в середині 20-х років та свого часу належала до найвідоміших закладів свого роду в місті. У приміщенні, крім кав'ярні, ще знаходилося кіно, бібліотека з читальним залом та велика кількість офісів. Кав'ярня з невеликими перервами працювала до 2001 р., коли була закрита. У ново-реконструйованому вигляді з первісним духом віденського стилю мала відкритися в липні 2012 р.

Плзень

[Kavárna v Měšťanské besedě](#)

